

Célok és feladatok Szeged népfrentmozgalmában

Bár a népfrent munkája nem a naptár szerint alakul, mégis érdemes az idej tervekre odafigyelni, hiszen hazánk felszabadulásának 30. évfordulója és a XI. pártkongresszus reflektorfénybe helyezi a közös tennivalókat.

A népfrent minden szerve ma már sok területen fontos politikai tényező, összefogja, mozgósítja a város lakosságát, különböző rétegeket a szocialista célkitűzések megvalósítására. A város fejlődése az elmúlt időszakban sok örömet, s ugyanakkor gondot is felvetett. A népfrent a kis kérdésekre úgy reagált, mint a nagy feladatokra. Meg is lett ennek az eredménye. Mivel időről időre részletes terepszemlélt tartottunk, fölösleges lenne ismétlésekbe bocsátkozni.

Ami az idej feladatokat illeti, a város népfrentmozgalmában különösen nagy hangsúlyt kap a megyei és városi párttervezet, valamint a XI. kongresszus határozatainak feldolgozása, a kitűzött célok segítése. A népfrenttevékenység azon része a legismertebb, ami összefügg a városépítéssel. Valóban nagyon fontos területe ez a népfrentmunkának, de egymagában nem jelenti az egész mozgalmat.

Ebben az évben a körzeti bizottságok tovább akarják erősíteni a helyi lakosság informálását, és a tájékoztatást az aktuális politikai kérdésekben. Bár ennek is van hagyományja, de az eredmények korántsem olyan beszédesek, mint más területeken. A formák és a fórumok keresése nem fejeződött be. Igen nagy a lehetősége annak, hogy a lakóbizottságok a népfrent segítségével a szocialista együttélés legkisebb területi egységeivé

váljanak. Különösen az NDK-ban szerzett tapasztalatok biztatják. Ott a lakóbizottságok döntési és anyagi lehetőségekkel rendelkeznek, olyan lakóterületi feladatok megvalósításában, mint a karbantartás, parkosítás stb. Miért ne lehetne az érdekvédelmi egységet politikálisan is segíteni? A lakóhelyi politikai fórumok különösen jó alkalmat nyújtanak a felszabadulás évfordulóján a szocialista építés eredményeinek népszerűsítésében, megismertetésében. Ezen a területen kívánnak a népfrentbizottságok a legnagyobbat előrelépni.

Természetesen már hagyományosan számító tevékenységünk is találkozhatunk új vonásokkal. Évekkel ezelőtt a népfrent volt a kezdeményezője a virágos Szegedért mozgalomnak, amelyet most újból felelevenítünk. A városgazdálkodási vállalat az első között segíti a kezdeményezést, hiszen 40 ezer palántát ajánlott fel, amit a lakosság kiültethet. Ez a mennyiség az egész városra kiterjedő akcióhoz kevés, de a szegedi termelőszövetkezetek sokat tudnak tenni a siker érdekében. A lakosság versezhet a legszebb erkély, utca, park, vagy városrész kialakításában.

Ugyancsak a tartalmasabb együttélést szolgálja, ha a kerületek lakóiból brigádok alakulnak, közterületek gondozására, szobák tételére. Az üzemek szocialista brigádjai többször adták már tanácsát, hogy milyen sokat tudnak tenni társadalmi munkával a lakóhely szépítésében — és egyben gazdái is lehetnek egy-egy területnek. A lehetőségeket nem mindenütt használták ki telje-

sen. A körzeti bizottságok még jobban figyelembe vehetik és felhasználhatják az üzemek kollektívájának társadalmi munkafelajánlásait. Az eredményesség természetesen függ attól is, hogy a körzettekkel megismertetik-e a várospolitikai célkitűzéseket, s a megvalósulási lehetőségeket. Enélkül pontos feladatmeghatározás elképzelhetetlen.

A helyismeret rendkívül fontos, ezért a tájékoztatás elengedhetetlen feltétele a helyes várospolitikának. Úgy lehet csak mozgósítani embereket, ha ismerik a gondokat, problémákat. Bizonyítja ezt a kommunális őrző, az a rendszeres terepszemle, amikor a lakók, népfrentaktivisták, tanácsai dolgozókkal együtt felméri, hol szükséges a gyors útjavítás, karbantartás stb. Eszrevételeiket közlik az első kerületi hivattal, ahol rangsorolják a műszaki feladatokat. Sok mindent felfedeznek az őrző, és ha a gondokat, hibákat azonnal nem is lehet orvosolni, mégis eredményes a közös cselekvés. A lakosság ilyen jellegű tevékenysége a város fölötti gondnokság is egyben, reprezentálja az emberek többségének lokálpatriotizmusát.

A népfrent célkitűzései között szerepel a munkás-művelődés erősítése is. Segítik ezt az olvasó népért mozgalom és a klubmozgalom formái. El szeretnék érni a közgondolkodásban is, hogy a szakmunkástanuló iskolákat elismerjük középfokú oktatási intézménynek — hat évvel az állami intézkedés után! A helyes szemlélet, mentalitás ilyen kérdéseknél is szükséges.

H. M.

Tevékeny 72 év

Korát meghazudtoló, élénk tekintetű, fürgé mozgású asszony Havalecz Istvánné, Rózsika, akihek neve mellé 72 éve ellenére sem illeszlik oda a fiatalok a néni szót. Pedig az már valóságos történelem, amit emlékként felidéző a magyar és a szegedi népmozgalmról. Apró feljegyzéseket vesz elő, és a régi társak neve után kutat az emlékezetében.

„Eleinte az antifasiszta nőszövetségben tevékenykedtünk, mi, szegedi asszonyok is, természetesen illegálisan. Ahogy a város felszabadult, összegyűltünk egyikünk lakásán, és már nyíltan tervezgettük a jövőt. A szövetség hamarosan kapott is egy külön helyiséget a Kisdávid-palotában, ahol rendszeresen összejöttünk. 1944. november 9-én aztán döntő elhatározásra jutottunk: összehívtuk a kommunista asszonyokat és bejelentettük, más néven újjáalakítjuk a szervezetet.”

Havaleczné precíz, elem terít egy dokumentumot is, a Délmagyarország 1944. november 19-i, vasárnapi számát, melyben többek között a következő felhívás olvasható: „Szegedi nők! November 19-én, vasárnap délután 3 órakor négyülést tartunk a szegedi ipartestületi székházban. Minden hazafias, magyar gondolkodású, demokratikus érzésű asszony és leány megjelenését feltétlenül elvárja az Antifasiszta Dolgozó Nők Szövetsége Szegedi szervezete.” És ezen a délután alakult meg — az országban elsőként — az MNDSZ szervezete.

„Munkához láttunk — emlékezik tovább —, megalakult a Vöröskereszt, a Nemzeti Segély. Elelmiszergyűjtő körutakra indultunk, hogy segítséget küldjünk az éhező pestieknek.”

1945 nemcsak az ország

delem Kiváló Dolgozója. Megkapta a Munka Erdemrend arany és bronz fokozatát, és tulajdonosa a Szocialista Hazáért Erdemrendnek is.

— Nem panaszkodhatom — mondja —, mert megkaptam ettől a társadalomtól minden elismerést a munkáért.

Ezek után aligha csodálható, hogy jóval a nyugdíj után még mindig lelkesen tevékenykedik Rózsika a köz javára mint a népfrent városi nőbizottságának alelnöke.

— Persze az utóbbi években már jut több időm a családra is. Együtt lakom a lányomokkal, a két unokával. És be kell vallanom, nem is olyan rég tanultam meg főzni. Az én életembe eddig ez valahogy nem fért bele.

Chikán Ágnes

Bontás

A Dózsa utca, Arany János utca, Bercsenyi utca és Kazinczy utca határolta háztömb rekonstrukciója a CSOMITERV irodaházának elkészülte után tovább folytatódik. Mint felvételünkön is látható, bontják már a földszintes házakat a Kazinczy utcában, s ha a területrendezés befejeződik, a CSOMITERV megkezdheti itt a lakásépítést, a ruházati bemutatóterem, valamint a Hungária Szálloda és Étterem Vállalat négyszáz négyzetméteres, olcsó ételket is kínáló sörözőjének kivitelezését.

A XI. kongresszus előtt

Múlt és jövő közt

Egy politikának az ország és saját jövőjébe megalapozottan vetett hitét mi sem jellemezhetné jobban, mint az, hogy a politika képes hosszú távra szóló célokat tűzni maga elé, sok-sok évtizedre, sőt évszázadra szóló perspektívát adni a társadalomnak, s egyben saját magának. S ha ez a politika valóban az össz-társadalmi igényeket szolgálja, arra is képes, hogy e hosszú távú célokat tartsa minden esetben meghatározónak, s a jelen, valamint a közelebbi jövő teendőinek meghatározásánál azoknak a rövid távú célkitűzéseknek biztosítson prioritást, amelyek összességükben alapvetően a hosszú távra szóló célok megvalósulását szolgálják.

Igy van ez a szocialista társadalom esetében, amelyben a politika hosszú távra szóló célja — s erről napi gondjaink, aktuális feladataink között olykor hajlamosak vagyunk elfeledkezni — a kommunista társadalom felépítése. Valamennyi rövid-ebb-hosszabb távra szóló célkitűzésünk ezt az alapcél szolgálja, még akkor is, ha állandóan alkalmazkodunk kell a mindennapi élet diktálta követelményekhez. Ez az „akkor is” semmiképpen sem valamiféle kompromisszum, hanem a politika számára támasztott természetes követelmény, amelynek, miközben az átfogó célok elérésére törekszik hosszú távon, mindig követnie kell az élet diktálta adottságokat, lehetőségeket, s egyúttal irányítania is magát a mindennapi életet. Egyebek között mindig megfelelő egyensúlyt kell teremtenie osztályok és rétegek érdekei között, fogyasztás és felhalmozás között, s mindezt úgy, hogy minden döntése közvetve vagy közvetlenül elősegítse a hosszú távra szóló cél megvalósulását.

Ha valaki értő szemmel figyeli politikánk mindennapi gyakorlatát, s főként, ha cselekvő részese ennek a politikának, érthetővé kell számára válnia ezeknek az összefüggéseknek. Még akkor is, ha nem folytatott különösebb társadalomtörténeti tanulmányokat, föl kell hogy ismerje: a politikai döntések immár sok-sok esztendője céltudatosan kapcsolódó láncban követik egymást, s miközben egy-egy adott, fontos kérdésre keresnek választ, adnak megoldást, minden esetben az alapcél tartják szem előtt, annak megvalósulását szolgálják. Egymáshoz szervesen kapcsolódó politikai döntések sorára a legutóbbi évek is tekintélyes példatárat kínálnak, amelyek mind egymáshoz szorosan kapcsolódva határoztak egy-egy, mindennapi életünkben fontos kérdéscsoport megoldása felől, egy átfogó cél keretében. A nopolitikai, az ifjúságpolitikai vagy a népesedéspolitikai határozat mind-mind láncszeme a politika folytonosságának, olyan politikai alapvetésű kormányzati döntésekkel kiegészítve, mint például a szolgáltatások fejlesztését előirányzó, a munkások, pedagógusok, egészségügyi dolgozók bérét emelő, vagy a társadalombiztosítást kiterjesztő intézkedések.

Lehetne még hosszasan folytatni a politikai és gazdasági döntések sorát, amelyek egymásra épülve, egymás hatását katalizátorként fokozva és elősegítve, napjaink társadalmi összefüggéseiben működve válnak mozgatórugóivá társadalmunk fejlődésének. Még pontosabban: irányított, hosszú távra elhatározott fejlődésének.

E fejlődés egyik szakasza mostanában zárul, egybeesve felszabadulásunk 30. évfordulójával. Az évfordulók mindig arra biztatnak, hogy visszatekintsünk, felmérjünk és értékeljünk. Nyilván most is hasznos megtennünk mindezt, hiszen a háború óta eltelt harminc esztendő alatt társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt hatalmasat változott az ország. S e változásnak alighanem kulcskérdése, az,

hogy a valahai uralkodó osztályok helyett, amelyek Mohács óta annyiszor bizonyították magukról, hogy országot vezetni, építeni, összetartani képtelenek, s csak egyre alkalmasak, vagyont gyűjteni, de még arra sem igazán, hiszen saját valóságos érdekeiket sem voltak képesek sohasem felismerni, ezek helyett egy új osztály vette kézbe a hatalmat és az ország irányítását. A munkásosztály, amely 30 esztendő alatt jó néhány évszázad mulasztásait volt képes javarészen pótolni, bizonyítva, hogy egyedül alkalmas ennek az országnak a vezetésére, s mi több, építésére.

A munkásosztály, a párt politikájának folytonossága határozta meg az utóbbi 30 esztendő fejlődését. Azét a 30 esztendő, amely része egy elvileg végtelen jövőnek, amelyben az ország fejlődését nem az uralkodó osztályok önző korlátoltsága határozza meg, hanem a gazdasági-társadalmi valóság okos politikával fokozatosan föloldható, tágítható korlátai.

Most, a pártkongresszust megelőző hetekben országsszerte értékelik s felméri az utóbbi négy-öt esztendő munkáját, eredményeit. Fölmérni és értékelni valónk itt, Szegeden is akadt bőségesen, s aki őshonos ebben a városban, az jól tudja, hogy nem csupán az utóbbi öt esztendőt kell számba venni, hanem legalább a háromszorosát ahhoz, hogy jelenünk valóságával tisztában legyünk, s még inkább ahhoz, hogy jövőnk is felmérhessük. S ezt annál is inkább érdemes megtennünk, mert hiszen ez a jövő nagyon is biztató.

Szeged fejlődése is részévé vált az elmúlt évtizedekben az ország egészét átfogó fellendülésnek, s a megteremtett alapokról tűzhet ki a város maga elé évszázadra szóló terveket. Talán csak most kezdjük igazán hinni s még inkább föl-mérni, hogy igenis van realitása Szeged hosszú távra szóló fejlesztési terveinek. S e realitást is elsősorban a politika folytonossága teremtette meg. Azé a politikáé, amely a lehetőségekhez mérten igyekszik a legjobban gazdálkodni az ország erőivel, anyagi, emberi és társadalmi lehetőségeivel, méghozzá úgy gazdálkodni, hogy azzal jelenünk fejlődésének folyamatosságát is biztosítsuk távlati céljaink érdekében.

Múlt és jövő közt mindenekelőtt a jellel foglalkozunk terveinkben, összecsépeinkben és feladataink meghatározásakor. És ez jól is van így, hiszen a jelen, amelyet legföljebb egy tízéves periódus képvisel számunkra, öt évvel vissza és ötlet előre tekintve, ez a jelen határozza meg jövőnköt is. A Központi Bizottság kongresszusi irányelvei, a párt és a kormányzat döntései is elsősorban e jelen kérdéseire keresnek s adnak választ, az alapcél szem előtt tartásával. S amit valamennyiünknek tudnunk kell: ez a jelen csupán pillanata történelmünknek, Magyarország története ama szakaszának, amelyben végre élni képes lehetőségeivel és adottságaival az ország. Tisztában kell lennünk azzal, hogy egy valóban és minden szempontból fejlett országot építünk. S ehhez a szó legszorosabb értelmében hazafiakra van szükség. Hazafiakra, értelmesen, lehetőségeiket kihasználva dolgozó munkásokra, parasztokra, értelmiségiekre: emberekre. A jövőt építjük történelmünk e pillanatában is, egy olyan történelmi pillanatban, amelyből, sajnos, nem sok adódott meg az országnak. S amikor igaz haszaszeretettel az ország kibontakozásának lehetőségeit, fejlődésének távlatait mérlegeljük, azt is tudnunk kell, hogy ehhez mindig a jellel kell jól gazdálkodni. Azzal a jellel vagy közelebbi jövővel, amelynek alapkérdéseiben a kongresszus foglal majd állást.

SZÁVAY ISTVÁN

